

lettest forsvarlige og de mest tiltalende for en rent logisk Deduktion, saa nytter det dog ikke at nægte, at den efterhaanden mere og mere omsigttagende Protektionisme — og nu kan jo ikke engang Frihandelens gamle Arnested England siges at staa rent — maa føre til, at man sænker sit Blik fra Idealernes høje Luft til den graa Virkelighed, og erindrer sig, at de forskellige Tider har, og med fuld Føje maa have, deres forskellige økonomiske Politik, som maa bedømmes ud fra hver enkelt Tids Forhold og forskellige Stilling, og som hver enkelt Stat med Henblik paa mangfoldige Forhold maa tage Hensyn til og med Befolkningens Tarv for Øje indrette sig efter. Men selv om man mener dette, forhindrer det jo ikke, at en Bog som den nærværende, skreven med Liv og Lyst, med stort Materiale fra praktiske Erfaringer og teoretiske Undersøgelser i Fortid og Nutid, baaren af en ærlig Mands ærlige Overbevisning, læses med baade Fornøjelse og Udbytte.

Michael Koefoed.

Dr. Otto Warschauer. Die Reorganisation des Aufsichtsratswesens in Deutschland. Berlin 1902. (Freier Verlag). 61 S.

Dette lille Skrift giver et ret vægtigt Bidrag til den i de fleste Lande standende Strid om Aktielovgivningen. Det er en enkelt hidtil ret upaaagtet Side af Sagen, der her tages frem til Behandling, nemlig Bestyrelsen, Aktieselskabets Kontrolorgan.

Ud fra et mangeaarigt Kendskab til tysk Forretningsliv retter Forf. en skarp Kritik mod den Maade, hvorpaa de tyske Aktieselskabers Bestyrelser røgte deres Hværv, og denne Kritik har sikkert Bud udenfor

lettest forsvarlige og de mest tiltalende for en rent logisk Deduktion, saa nytter det dog ikke at nægte, at den efterhaanden mere og mere omsigttagende Protektionisme — og nu kan jo ikke engang Frihandelens gamle Arnested England siges at staa rent — maa føre til, at man sænker sit Blik fra Idealernes høje Luft til den graa Virkelighed, og erindrer sig, at de forskellige Tider har, og med fuld Føje maa have, deres forskellige økonomiske Politik, som maa bedømmes ud fra hver enkelt Tids Forhold og forskellige Stilling, og som hver enkelt Stat med Henblik paa mangfoldige Forhold maa tage Hensyn til og med Befolkningens Tarv for Øje indrette sig efter. Men selv om man mener dette, forhindrer det jo ikke, at en Bog som den nærværende, skreven med Liv og Lyst, med stort Materiale fra praktiske Erfaringer og teoretiske Undersøgelser i Fortid og Nutid, baaren af en ærlig Mands ærlige Overbevisning, læses med baade Fornøjelse og Udbytte.

Michael Koefoed.

Dr. Otto Warschauer. Die Reorganisation des Aufsichtsratswesens in Deutschland. Berlin 1902. (Freier Verlag). 61 S.

Dette lille Skrift giver et ret vægtigt Bidrag til den i de fleste Lande standende Strid om Aktielovgivningen. Det er en enkelt hidtil ret upaaagtet Side af Sagen, der her tages frem til Behandling, nemlig Bestyrelsen, Aktieselskabets Kontrolorgan.

Ud fra et mangeaarigt Kendskab til tysk Forretningsliv retter Forf. en skarp Kritik mod den Maade, hvorpaa de tyske Aktieselskabers Bestyrelser røgte deres Hværv, og denne Kritik har sikkert Bud udenfor

Landets Grænser. Der ankes over, at Bestyrelsespladserne for en stor Del opfattes som Sinecurer for det højere Bourgeoisie og besættes med Mænd — afskedigede Officerer, civile Embedsmænd og arbejdssky Rentiers —, som savne den fornødne Forretningskundskab, og som ikke bekymre sig synderlig om Aktieselskabets Vel. Den Kontrol, som Direktøren skulde være underkastet gennem Bestyrelsen, bliver saaledes kun altfor ofte til ingenting.

Ansvar for disse Ulæmper lægger Forf. i første Række paa den gældende tyske Aktielovgivning, og han mener, at der gennem en Reform af dennes Bestemmelser om Bestyrelsen (Aufsichtsrat) kan raades Bod derpaa.

Kærnepunktet i Reformforslaget er en Adskillelse af Bestyrelsens Funktioner, saaledes at hvert enkelt af dens Medlemmer faar en bestemt Gren af Forretningsførelsen at kontrollere. Loven tør dog ikke gaa videre end til at kræve en Tredeling (Kasse-, Bogførings- og Kreditkontrol), men alt efter Selskabets Størrelse skal det staa Generalforsamlingen frit for dertil at føje yderligere Kontrolsteder for andre Grene af Virksomheden, saaledes at Antallet af Bestyrelsesmedlemmer til enhver Tid angiver det Antal Kontrolsteder, hvori Bestyrelsesfunktionen er delt.

Forf. mener vistnok med Rette, at en saadan Specialisering af det enkelte Bestyrelsesmedlems Hværv nødvendigvis maa medføre, at ikke-faguddannede Elementer holdes ude. Man vælger vanskelig en afskediget Ryttergeneral til Kontrolorgan for en stor Forretnings Bogføring eller Kreditoperationer, medens han meget vel for sit gode Navns Skyld kunde være gledet

ind som Medlem af en talstærk Bestyrelse. af hvis Medlemmer ingen enkelt havde nogen bestemt paa-viselig Opgave.

Ogsaa paa et andet Punkt vil denne Adskillelse af Funktionerne bidrage til at styrke Bestyrelseskontrollens Effektivitet. Efter den tyske Aktielovgivning er Bestyrelsen pligtig at udvise en »ordenlig Forretningsmands Omhu« og hæfter solidarisk for den Skade, der maatte flyde af denne Forpligtelses Ikke-Opfyldelse. Det er imidlertid klart, at det vil være vanskeligt at fastslaa Betingelserne for denne Erstatningspligt, saalænge den samlede Bestyrelse har Kontrollen med den samlede Forretningsførelse, medens omvendt en Adskillelse af Funktionerne vil gøre hin Erstatningspligt mere effektiv og derved vil bidrage til at indskærpe det enkelte Bestyrelsesmedlem Følelsen af hans Ansvar.

Medens saaledes hvert enkelt Bestyrelsesmedlem faar anvist sin særlige Funktion, skal dog samtidig den samlede Bestyrelse beholde Tilsynet med Forretningens almindelige Gang, og for at skærpe denne Side af Tilsynet ønsker Forf. maanedlige Bestyrelsesmøder paa-budte ved Lov.

Forf. opstiller videre en Række andre Reformkrav. Han ønsker, at Loven skal sætte et Maksimum for det Antal Bestyrelsespladser, en enkelt Mand kan være Indehaver af, og at det skal være en ufravigelig Betingelse for Indtrædelse i Bestyrelsen, at den paa-gældende ejer et vist Beløb af Selskabets Aktier. Endelig ønsker han en legal Grænse for den Del af Overskuddet, der kan uddeles som Tantième til Bestyrelsen, i hvilken Sammenhæng han bl. a. oplyser,

at det saa sørgelig berømte Casseler Treber-Trocknungs-Gesellschaft betalte hvert af sine 5 Bestyrelses-medlemmer en Tantième af 50,000 Mrk.

Det for alle Aktieinteresserede højst læseværdige lille Skrift giver overhovedet et interessant Indblik bag Kulisserne i den tyske Aktieverden. Om end Forf. synes at nære noget overdrevne Forestillinger om blotte Lovforskrifters Ævne til at skabe sunde Forretningsforhold og næppe har Øjnene fuldt aabne for den Rolle, en handelskritisk Journalistik sikkert er bestemt til at spille i denne Henseende, maa man dog sige, at selve hans Hovedtanke, at sikre Bestyrelsens faglige Sammensætning og skærpe dens Ansvarsfølelse gennem en Adskillelse af Funktionerne, er saa sund og simpel, at den næppe bør forbigaaes, naar Aktieloven atter træder i Forgrunden i den offentlige Diskussion herhjemme.

Frantz Pio.

K. Th. Reinhold. Der Weg des Geistes in den Gewerben. Grundlinien zu einer modernen Lehre von den Gewerben, insbesondere vom Handel. 1ster Band. Arbeit und Werkzeug. Leipzig 1901. (C. L. Hirschfeld). 392 S.

Professor Reinhold's tidligere udgivne Værk »Die bewegenden Kräfte der Volkswirtschaft» blev ved dets Fremkomst brændemærket som et kynisk Forsvar for en antisocial Penge- og Magtpolitik. En lignende Skæbne vil sikkert blive det her foreliggende Arbejde tildel, for saa vidt som dets ledende Idé gaar stik imod Strømmen. Forfatteren ser i Handelen ikke et underordnet eller tjenende Erhverv; han hævder tværtimod, at det er det førende, det fornemste og mest fuldkomne af alle. For at vise dette underkaster